

Filozofsko-teološki institut DI
Studij filozofije i teologije
ponedjeljkom i petkom u 8:15

Proroštvo i apokaliptika

prorok – נביא *nabî'* [navi]

Sveto pismo;

B. Lujić, *Starozavjetni proroci*

amdg.ffdi.hr → nastava

FFRZ: Proroštvo i apokaliptika (ISVU: 167702, Iz2016),
ECTS 3, petkom, 8:15

Nedokučive tajne proroka Jeremije

(usp. בצרות 33,3)

Spasenje iz propasti u Jr 33

www.amdg.eu

Granice i dijelovi teksta

- Granice u 33,1.19.23:
- וִיְהִי דְבַר יְהוָה אֶל יִרְמְיָהוּ –
proročka formula
- “I dođe riječ... Jeremiji” (v1.19.23)
- → Tri dijela: v1-18.19-22.23-26
- Granice u 32,1; 34,1
- “Riječ koju יהוה uputi...” 32,1; 34,1
- → cjelina: Jr 32s
- Veza s c32: mjesto radnje החצר המטרה 33,1 ← 32,2.12
- “tamničko dvorište” 32,2.12; 33,1
(v. c37; 38,6.13.28; 39,15)
- Dolazak Božje riječi שְׁנִיית *š^enîṭ*
- “drugi put” 33,1

Unutarnje veze

- **Zajednička tema**
Jr 33,15.17.21s.26
- **דוד “David” + dodatak**
u 2. i 3. dijelu (21s.26)
  - **1. dio (v1-18): v15.17**
  - **2. dio (v19-22): v21.22 + עבדי “sluga moj”**
  - **3. dio (v23-26): v26 + עבדי “sluga moj”**
- **Zajednička tema za 2. i 3. dio u v20s.25**
- **בריתי “moj savez” (v25 ← v20s)**
  - **Božji sluga, Božji savez – pozitivna perspektiva**

Posebna Božja riječ u v14-16

- istaknuta pomoću *formule* (v14):
- נאם יהוה
“riječ Gospodnja”
- “dobro obećanje”
 (“riječ” v14) iz 23,5s
- Citat, ponavljanje – Bog vjeran ostaje
  - Davidov potomak, Judeja, grad
- Uzvik za v6-9 nakon v4s – preokret?
- הנה “evo” (v6 usp. v14): spasenje (v6-9) iz propasti (v4s)

Posebna Riječ u Jr 33,14-16

- Tripit ponovljena tema צדקה:
- izdanak *pravedni* (v15)
- vladati po *pravici* (v15)
- “יהוה, *pravda* naša” (v16)
  - ime Jeruzalema
- Povezana s משפט (*mišpaṭ* v15)
  - 2. kriterij vladanja
- = “pravo” v15 (= Tora, Zakon tj. Pouka)

Cjelina i glavni dio

- כה אמר יהוה – glasnička formula u Jr 33
- “ovako govori Jahve”
v2.4.10.12.17.20.25 (7x)
- Glavni dio teksta v1-18:
  - Mjesto i veličina u Jr 33, glasnička formula:
  - prvi i najveći, 5x כה אמר יהוה
- 2x temeljna najava u v7.11: שׁוּב שְׁבוּת *šûb š^ebût* (usp. v26 + 29,14; 30,3.18; 31,23; 32,44; 49,6.39)
- “preokrenuti sudbinu” (ukupno 10x u Jr)

Formalna obilježja Jr 33,1-18:

- ❑ 1. dodatno isticanje Božjega govora u v11.13
- 2x אמר יהוה “rekao je...”
(v11.13 KS: riječ je...
Š. govori, veli...)
- ❑ 2. Uzročni veznik 2x כִּי (*kî* v4.17)
- ❑ “Jer” – Jeremija treba
zazvati Boga (v3)zbog (v4s):
- ❑ “kućâ ovoga grada” napunjenih tjelesima (v4s)
- ❑ Razlog za v14-16 (pravednost, potomstvo,
spasenje, siguran život) jest v17s:
- ❑ obećanje trajnog kraljevstva i svećenstva

Potomstvo Davidovo

- nastavak na 2 Sam 7 u Jr 33,15.17.21.22.26
  - “izdanak pravedni” v15
  - “neće nestati potomka na prijestolju” v17
  - “sin” בן sluge Božjeg Davida v21
  - “potomstvo” (sjeme זרע) sluge Božjeg Davida v22
  - “potomstvo” (sjeme זרע) Jakova i Davida v26
- 5x u Jr 33
- Veza 1. s 2. i 3. dijelom

Grad i stvorenje

- 1. dio (v1-18): grad i zemlja
  - Elementi iz Post u v20.22 (2. dio: 19-22):
- 2x dan, noć (v20)
- vojska nebeska, pijesak morski (v22)
  - U v25 (3. dio: 23-26):
- dan i noć, nebo i zemlja (v25)
  - Savez u v20.25
- hebr. “moj savez: dan, i moj savez: noć” (v20)
- hebr. “moj savez: dan i noć” (v25)
- → stvaranje (Post 1) kao Savez (prije Noe)

Komunikacijska struktura

- **Bog se obraća proroku (2. jd):**
  - **Glagoli (v3.24):**
- **“zazovi!” (v3)**
- **“ne znaš” (v3)**
- **“nisi li opazio?” (v24)**
  - **zamjenica (hebr. nastavak) v3**
- **odazvat ću *ti* se i objavit ću *ti* (v3)**
  - **“proročka formula” u 3. jd.**

Spasenje

- **uloga c33 u Knjizi:**
  - završetak pozitivnih proroštava
  - poglavlje koje najviše govori o spasenju
- **“zazovi i odazvat ću se” v3**
- **utemeljeno obećanje –
funkcija Jr 33 s obzirom na 32,16-25**
- **Ili: Zašto Bog drugi put govori proroku?**
- **Jr 33: Božji odaziv na Jeremijinu molitvu**

Promjena sudbine u Jr 33

- **Teološka jezgra ZLA u Jr 33,5.8**
  - moja srdžba
  - moja jarost
  - odvratih lice svoje
- **2x “sagriješiti” (v8)**
  - protiv mene

DOBRO nasuprot zlu u Jr 33

- 2x רפא (v6), 2x שלום v6.9, 2x הטבה (v9)
- iscijeliti, ozdraviti (v6); mir (v6.9); dobro, sreća (v9)
- 3x “promijenit ću sudbinu” (1. jd. v7.11.26)
  - Stvoritelj (v2) → dobročinitelj i mirotvorac (1. jd. v9)
  - smjer promjene, zaključak: ריחם *riḥam* (v26):
- smilovati se (v26)

Formalni elementi spasenja

- oko 15 izraza u Jr 33 koji označuju zlo
- dvostruko više za spasenje
  - Dokle o zlu?
- do v10
  - Što s “odbaciti” u v24.26?
  - u v24 “odbaciti” neprihvaćen citat
- Ljudi govore: יהוה je odbacio (24)
  - u v26 “odbaciti” u irealnoj pogodbi:
- Da nema moga saveza, odbacio bih... (26)

---

5 x 3 slike spasenja

- 3x u v7.11.26?
  - **promjena sudbine (v7.11.26)**
    - 3x punina, כֹּל *kol* “sav” u v9?
  - **“sve dobro”, “sva sreća”, “sav mir” (v9)**
    - 3x atributa za Jeruzalem u v9:
  - **“radost”, “hvala”, “čast” (v9)**
    - 3x pravednost u v15s:
  - **izdanak pravedni, čini pravicu (v15); יהוה**
pravda naša (v16)
    - 3x potomstvo (3 imenice) u v15.21s.26:
  - **“izdanak” (v15), “sin” (v21), “sjeme” (v22.26)**
-

Spasenje – za koga?

- Bog čini “sve dobro” (Jr 33,9):
- “sve dobro kojim ću ih nadijeliti” (KS)
- “sve dobro, što ću im iskazati” (Š.) v9
  - Tko su “oni” (“ih”, “im”)?
- subjekt slušanja su “svi narodi svijeta”
- “oni” – Jeruzalem (v6) ⇔ svi narodi (v9)
  - kozmička perspektiva u 2. i 3. dijelu

Iz trostruke propasti spasenje

- Rat u Jr 33:
    - tamnica (v1); porušiti, nasip, mač (v4); borba (v5)
    - ⇔ mir (v6.9); biti spašen, živjeti spokojno (v16);
  - Opustošenje u Jr 33:
    - trupla (v5), pustinja, pusto mjesto, bez čovjeka bez životinje (v10.12); opustošene ulice (v10)
    - ⇔ podići (graditi v7); pastir (v12); brojati stado (v13)
  - Grieh:
    - pobiti (udariti), srdžba i jarost, skriveno lice, (Bog) opakost (v5); sagriješiti, skriviti, odmetnuti se (v8) (narod)
    - ⇔ očistiti, oprostiti (v8); smilovati se (v26); 4x “moj savez” v20[2x].21.25
-

Veća mjera dobra

- Smrt (v5) ⇔ život (v17s)
- 1x “trupla” (v5)
- ⇔ 2x “nikada neće nestati potomka” (v17s)
  - 1x רע *ra‘* (v5) ⇔ 3x טוב *ṭôb* (v9.14)
- “opakost” (KS), “zloća” (Š.) v5
- “sve dobro”, “sva sreća” (KS),
“sve dobro” 2x (Š.) v9
i “dobro obećanje” (KS), “obećanje” (Š.) v14

